

SØRVESTEN

Medlemsblad for Norges Handikapforbund Sørvest, Rogaland og Hordaland

0115 11 . årgang

Klart det er mulig!

Bli med Tove Linnea Brandvik
på dykking i Middelhavet
s. 22

Foto: Atle Brandvik

ANSVARLIG UTGIVER:

Norges Handikapforbund Sørvest
Østre Nesttunvei 20, 5221 Nesttun
Postboks 93, Nesttun, 5852 Bergen
Tlf: 950 26 526
E-post: nhf.soervest@nhf.no

ANSVARLIG REDAKTØR

Kjell Inge Bringedal

REDAKTØR

Rolf Østbø

REDAKSJON:

Egil Hope
Alf-Are Skog

UTGIVELSER:

Bladet kommer ut 4 ganger i året

ANNONSER:

Annonsekonsulentene

LAYOUT:

Cathrines cmykeri
chfuglei@gmail.com

TRYKK:

Kai Hansen Trykkeri AS,
Stavanger

OPPLAG:

2 800

Utestengt!

Det er ikke lenge siden flyselskapet Norwegian meddelte at de ikke ville ta med passasjerer i elektrisk rullestol. Bedre ble det ikke da det ble kjent at myndighetene hadde inngått avtale med selskapet, og forsvarte utestengelsen med at rullestolbrukerne sto fritt i å velge et annet selskap! Sånt blir det bråk av; folk flest truet med boikott, og Norwegian gjorde retrett.

Det er mulig at noen har blitt forledet til å tro at saker som dette er historie, men i det siste er vi blitt gjort kjent med to meget alvorlige saker som forteller at diskriminering i det offisielle Norge er høyst levende.

Tilsynssak

Fylkesmannen i Rogaland har opprettet tilsynssak mot opplæringsavdelingen i Rogaland fylkeskommune fordi store deler av spesialundervisningen i videregående skole i Rogaland styres etter fylkeskommunens «eget hode», og ikke i samsvar med norsk lov!

Dette har pågått i 10 år, og er definitivt ikke til elevenes beste, i alle fall ikke de elevene som har behov for spesialundervisning!

Fylkesmannen, interesseorganisasjoner og foresatte har lenge påpekt lovbrudd, men det kan dessverre se ut som om det ikke heller er politisk vilje til å rydde opp.

Leder i Handikappede Barns Foreldreforening (HBF Rogaland), Mette Aske, har tidligere pekt på at det alvorligste lovbruddet går på programvalgene i inntaksprosessen.

Blir plassert

I tillegg til de 12 programvalgene som er forpliktet i Kunnskapsløftet, har det nemlig fått utvikle seg et 13. valg for elever som har behov for spesialundervisning! Disse elevene har, i stedet for å kunne velge musikk, dans og drama eller et annet program, blitt plassert i spesialgrupper som hverdagsliv, arbeidspraksis og utvidet praksis.

Rolf Østbø
rolf.ostbo4@gmail.com

FRA REDAKTØREN

Dette er lovstridig, og ikke i samsvar med intensjonene i Kunnskapsløftet, der det overordnede målet er at ALLE elever i norsk skole skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse.

Da inkluderingsminister (!) Solveig Horne (FrP) nedsatte et utvalg for å styrke rettighetene for mennesker med utviklingshemming, ble det også bråk! Hun klarte nemlig det kunststykket å utelate både brukerorganisasjoner og utviklingshemmede.

Rettighetsutvalget skal i juni neste år komme med forslag for å styrke utviklingshemmedes rettigheter i forhold til blant annet selvbestemmelse og opplæring, i tillegg til å vurdere om utviklingshemmede får oppfylt retten til privat- og familieliv.

Skjønste ikke

Utviklingsministeren skjønste ikke hvilken urett hun hadde begått før professor Johans Tveit Sandvin, av NFU karakterisert som den tyngste fagpersonen i utvalget, trakk seg fra utvalget som en protest mot utvalgets sammensetning.

Da tømte hun vann på bålet ved å kontakte Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) om representasjon i utvalget, samtidig som det ble informert om at departementet arbeider med å fylle Sandvins plass.

Vi sier med Pete Seeger:
When Will They Ever Learn?

INNHOOLD

Historisk møte	3	De som tapte kampen!	14-16	Temakveld om BPA	27
Mette Aske	4-6	På sykehuset	18	Schöttstuene Bryggen	28
Wings for Life	10-11	På tur	20		
Ramsholmen	12	Klart det er mulig!	22-24		

Historisk debatt i Stortinget

Uførerereformen som ble iverksatt ved årsskiftet har ført til at en del har fått mindre å rutte med. Samtidig er det også slik at noen har fått mer, mens situasjonen for andre er uforandret.

TEKST: ROLF ØSTBØ

Bildet er imidlertid så uklart at både politikere og interesseorganisasjoner, også Norges Handikapforbund, har vært i villrede om virkningene for den enkelte.

Da Stortinget i sin tid behandlet saken om uførerereformen, var det tverrpolitisk enighet om at endringene ikke skulle føre til en reduksjon i de totale ytelsene for trygdemottakerne.

Nå blir dette gjenstand for en historisk debatt i Stortinget. Det er nemlig slik at det i slutten av forrige stortingsperiode ble vedtatt en endring av stortingets forretningsorden,

som innebærer at de ulike komiteene kan reise en sak til debatt i Stortinget på eget grunnlag.

Når arbeids- og sosialkomiteen har bedt presidentskapet om å sette uførerereformen på dagsorden, er det altså første gang vedtaket har fått gyldighet!

Utfordrer statsråden

NAV mener at det er i overkant av 60 000 av landets 310 000 uføretrygdede som har kommet dårligere ut som en direkte følge av reformen. Det er imidlertid ting som tyder på at det reelle tallet er langt høyere! Den nystartede interessegruppen Uføres Landsorganisasjon (ULO) har offentliggjort resultatet av en undersøkelse som viser at mellom 186 000 og 217 000 uføretrygdede har fått dårligere råd.

Arbeids- og sosialkomiteens leder, Dag Terje Andersen (Ap) er så bekymret over dette anslaget, at han har varslet at han vil til bunns i det som har skjedd. Andersen har blant annet uttalt til Dagsavisen at de mange henvendelsene fra uføretrygdede som har kommet dårligere ut, har gjort at komiteen vil utfordre statsråden, for å få en forklaring på hvordan dette kunne skje.

Klokt

Sørvesten mener det er klokt av Andersen å innta en slik holdning, og at komiteen gjør det eneste rette når den benytter seg av anledningen til å få gjennomført en debatt på bredt grunnlag i Stortinget!

I arbeids- og sosialkomiteens innstilling til reformen i 2011 heter det «Flertallet understreker at forslaget sikrer nye uføre en uføretrygd om lag på nivå med dagens regler eller bedre.» (sitat slutt).

I dokumentet som nylig ble overlevert presidentskapet i sakens anledning, heter det blant annet: «Uførerereformen var ikke å oppfatte som et innsparingstiltak», videre heter det at «statens utgifter skulle komme ut omtrent likt etter reformen som før reformen.» Komiteen er også opptatt av at eventuelt utilsiktede virkninger møtes av målrettede tiltak.

Interessant å se

Det skal uansett bli interessant å se hva dette kan føre til. Selv om det kan ligge flere negative virkninger i reformens kjølvann, mener Sørvesten at det beste som har kommet ut av dette, er at uføres stemmer også blir hørt!

METTE ASKE:

SPRÅK ER

universelt

Med hvert barn som kommer til verden, er det knyttet spenning til forhold som hvor lenge barnet sover. Får den lille i seg nok mat, er barnet stort sett fornøyd, eller krever det oppmerksomhet 24 timer i døgnet?

TEKST: ROLF ØSTBØ

Kort sagt; de fleste som har barn vil kanskje kjenne seg igjen i dette, og jeg antar at også mange vil nikke gjenkjennende til at vi med tiden har en egen evne til å minnes de hyggelige og morsomme episodene.

Så sikkert også når det gjelder Martine, som ble født med Cerebral Parese (CP), og som spesielt utfordret familien Aske ved at de måtte finne nye måter å kommunisere med. Sett i ettertid var det kanskje den største endringen. Norsk språk er på mange måter norsk språk uansett, og det var slett ikke opplagt at det ble tegnspråk, de var innom både talespråk, bilder og symboler, før de endte opp med løsningen som fungerte best for dem!

Mette og ektefellen Magnar hadde fått tre barn da de fikk Martine, som nå er blitt 15 år!

Mette og Magnar

Engasjement

Språk er universelt, sier Mette bestemt, og adferdsproblemer blant barn og unge må ses i lys av kommunikasjonsproblemer, språkvansker og mangel av tale. Vi har brukt enormt mye tid og ressurser på dette, i positiv forstand! Men for at Martine skulle fungere, var det viktig at vi kunne gi henne et alternativt språk!

Mette er engasjert når hun forteller; like engasjert som hun er, enten hun vil lære noe selv, eller når hun øser av sine kunnskaper for å lære eller fortelle andre noe.

Hun forteller at «veien ble til mens vi gikk, sammen med Martine»! Det viste både oss og andre at det å lære et språk er avgjørende for et barns utvikling!»

Mette og Magnar

Før familien Aske fikk Martine, og i noen år etter, hadde Mette jobbet som IT-konsulent innen økonomi/ forretningsystem. De siste årene har hun imidlertid tatt utdanning innen samfunnsvitenskap, og hovedbeskjeftigelsen for tiden er å drive interessepolitisk arbeid og sosiale aktiviteter i Handikappede Barns Foreldreforening (HBF Rogaland).

Ettersom mange av ungdommene i denne gruppen ikke har de samme mulighetene til å få utdanning på linje med andre, og mangelen på jobber etter at videregående skole er avsluttet, er dette en stadig kilde til bekymring. Et slags «sort hull», som Mette kaller det.

Hennes store mål, sammen med sine forbundsfeller i HBF, er å bidra til at Rogaland virkelig tar tak i det å gi framtidstro til ungdom med funksjonsnedsettelse.

For Mette handler framtidstro om å skape seg et hjem og muligheter til å utfolde seg med interesser på fritiden. Men kanskje viktigst av alt: å få tilknytning til arbeid, slik at en kan få en følelse av å være til nytte! Hun mener at dette burde appellere til mange flere, og hevder at det er mulig å få til endringer hvis en sørger for å være synlig, og presser på for politiske beslutninger!

Mannen Magnar, driver egen virksomhet, GMC Elektro, og er en gründer som har startet flere ulike firma gjennom årene. Å være aktiv i HBF Rogaland har absolutt vært et familieprosjekt, og i tillegg til et

travelt og aktivt familieliv, har ekteparet alltid sett mulighetene livet byr på og startet ulike prosjekter!

Tønes, ABBA, Monty Python og blues....

Mette har stått på barrikadene i forskjellige sammenhenger for Handikappede Barns Foreldreforening, HBF Rogaland, i mange år. Men kjenner vi henne også på det litt mer private plan? Sørvesten ville i alle fall bruke denne anledningen til å stille henne de litt mer personlige spørsmålene. Ja, om hva hun gjør ellers, så og si!

Hva leser du?

Oj, jeg leser nesten ikke romaner eller skjønnlitteratur lenger. For å være helt ærlig strekker tiden nesten bare til å lese saksdokumenter og nyhetsrelatert stoff. Min greie er at det jeg må vite noe om, leser jeg til jeg kan det! Saken er at vi må snu utviklingen på vårt felt, slik at barn og unge skal få muligheten til å få god opplæring og utdanning. For å lykkes med dette, må vi forstå hvorfor og hvordan dette må gjøres. Dermed er det helt nødvendig for min del å lese saksdokumenter og forskningsrapporter!

Musikk, Mette; hva lytter du helst til?

Jeg var nylig på «release-konsert» med Tønes; fantastiske tekster! Likevel er jeg kjapt tilbake til den tiden jeg «eide» min egen lyd!

1970-tallet var Grand-Prix, og jeg vil bare minne om at jeg var 10 år da ABBA vant med Waterloo! Nei, vent litt; blues, jeg har alltid likt blues, som jeg forbinder med triste tekster og kjærlighets sorg.....

Mette ser tankefullt ut i luften, uten at jeg helt vet om det er en tekst eller ett minne som trenger seg på.

Har du noen spesielle favoritter når det gjelder film eller filmsjanger?

Mamma Mia! Ja, filmen altså. Jeg bare elsker slike filmer. Kall det gjerne damefilmer, men altså, den var helt skjønn!

Men jeg ser like gjerne komedier, som Monty Python og Hotell i særklasse. For ikke å snakke om tegnefilmer; der har du meg. Løvenes Konge, helt enorm!! Jeg kan også fortelle deg at jeg ser fram til å få se den siste suksessen fra Walt Disney,

Frozen, i sin helhet!

(Dette er forøvrig den 52. animasjonsfilmen fra Disney-konsernet, og filmen er basert på H. C. Andersens eventyr Snedronningen.)

En skandale

Som nevnt tidligere er det organisasjonsmennesket Mette Aske vi kjenner. Hun som ikke er redd for å si fra hvis det er noe hun brenner for!

Nylig fikk hun publisert en artikkel i Stavanger Aftenblad. Der hevder hun at Rogaland fylkeskommune ved Opplæringsavdelingen, med vitende og vilje har begått lovbrudd i forhold til spesialundervisning, som etter hennes mening er styrt etter eget «hode» og ikke følger verken norsk lov eller rettigheter!

Det er harde beskyldninger leder i HBF Rogaland, Mette Aske kommer med når hun blant annet hevder at Rogaland fylkeskommune med vitende og vilje driver systematisk «ikke-involvering» og

- 1990-tallets store reformer for inkludering av funksjonshemmede i skole og samfunn er i ferd med å forfalle.
- Barn med spesialbehov sluses ut av sitt naturlige sosiale miljø i årene de går på skole.
- På videregående skole er det bare tre av ti som går i vanlige klasser.
- Funksjonshemmede elever tilbringer stadig mer av undervisningstiden adskilt fra klassen sin etterhvert som de blir eldre.

(Jan Tøssebro, professor ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), er medforfatter av boka Oppvekst med funksjonshemming - familie, livsløp og overganger. Boka presenterer funn fra en studie som har fulgt 661 familier med funksjonshemmede barn gjennom hele oppveksten.)

“ De må kort sagt rette blikket utover, og gi elevene den opplæringen og undervisningen de har krav på!

elevundersøkelser fra fylkeskommunens opplæringsavdeling som ikke går ut til elever som av en eller annen grunn ikke kan fylle ut skjemaet selv!

Aske fastholder denne og flere andre påstander, og tilsynet fra Fylkesmannen støtter henne ved å slå fast at store deler av spesialundervisningen i videregående skole er «unntatt norske lover og regler!» Også utdanningsdirektoratet stadfester tilsynets konklusjon.

Du peker på hele sju lovbrudd; hva er det alvorligste?

Inntak. I tillegg til de tolv programvalgene som ligger i Kunnskapsløftet, har det fått utvikle seg et 13. valg for elever som trenger spesialundervisning!

Du mener at administrasjonen er et utrolig lukket kollegium, som blant annet ikke ser det som nyttig å omgås brukergruppene. Hvor lenge har dette pågått?

Det er en tiårig historie med tilsyn fra Fylkesmannen, hvor det er de samme lovbruddene som er blitt begått, og jeg vil understreke at det ikke gjelder mangel på ressurser, men bevisste lovbrudd! Deler av fylkeskommunen virker som det er fullstendig lukket. En kan nesten «mistenke» at enkelte ikke er vant med å omgås andre mennesker. Uvitenhet må en tåle, men ikke fra fagfolk!

Hva mener du kan gjøres for å få administrasjonen til å spille på lag med brukergruppene?

Det må skje store endringer, som omorganisering og samarbeid med «omverdenen». De må kort sagt rette blikket utover, og gi elevene den opplæringen og undervisningen de har krav på!

Hva mener du bør gjøres for at alle elever skal gis samme mulighet til å utvikle sine evner?

Alle elever har de samme rettighetene uansett hvilket kriterium en legger til grunn; Opplæringsloven, Likestillings- og diskrimineringsloven eller menneskerettighetene. Det er altså ikke det som er problemet! Det er heller en mangel på ambisjoner og riktige holdninger slik jeg

Mette Aske Foto: Stavanger Aftenblad

ser det! Diskriminerende, krenkende; trekk hvilket kort du vil. Dette er «feige lag». Dette er virkelig urettferdig, sier Mette Aske bestemt!

Klart lovstridig

HBF og Mette Askes hovedinnvending er at Opplæringsloven gir alle søkere med adgang til videregående skole rett til inntak på ett av de tolv utdanningsprogrammene i tilbudsstrukturen i Kunnskapsløftet. Denne retten gjelder også alle søkere som har krav på spesialundervisning! (kapittel 5 i opplæringsloven.)

Problemet er at elever som har behov for spesialundervisning har, i stedet for å kunne velge musikk, dans og drama eller ett annet program, blitt plassert i spesialgrupper som hverdagsliv, arbeidspraksis og utvidet praksis.

– Dette er lovstridig, og bare for å gjøre det klart; Kunnskapsløftets overordnede mål er at ALLE elever i norsk skole skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse, slik at de skal ha muligheter til å delta aktivt i samfunnet.

Skolen skal være inkluderende, passe for alle, og alle elever skal få de samme mulighetene til å utvikle sine evner. Rogaland fylkeskommunes tilbud til alle elever som har behov for spesialundervisning, har fått så hatten passer! Spørsmålet er om det er politisk vilje, og interesse til å endre kursen. Siste ord er ikke sagt i denne saken, men sannsynligvis må vårt verdigrunnlag om inkludering og likeverd gjentas så lenge det er pust i oss, sier Mette Aske avslutningsvis.

DET ER

TEKST: METTE ASKE
HANDIKAPPEDE BARNES FORELDRE-
FORENING, HBF ROGALAND

Store deler av spesialundervisningen i videregående skole i Rogaland styres etter Fylkeskommunens eget "hode" og ikke etter norske lover og regler. Det slår tilsynet fra Fylkesmannen i Rogaland fast.

Å ligge i strid med Fylkesmannen i Rogaland i 10 år har ikke vært til elevenes beste. Sett utenfra en maktkamp, og en sterk vilje i opplæringsavdelingen i Fylkeskommunen til ikke å være i dialog og samhandling med omgivelsene. Det være seg Fylkesmann, foresatte og organisasjoner som påpeker mangler. Det er også et fravær av politisk vilje til å ordne opp.

Fylkeskommunen har ikke anledning til å være uenig i konklusjonene til Fylkesmannen. Utdanningsdirektoratet stadfester riktigheten av tilsynet.

Hvorfor vet vi så lite om hvordan lovbruddene skal rettes opp? Det er et offentlig anliggende å vite dette, både for elever, foresatte, ansatte, politikere og befolkningen for øvrig.

BEGÅTT LOVBRUDD!

Det er begått sju lovbrudd. Det er mye og det er alvorlig.

Sju lovbrudd er så omfattende at vi ikke får plass å kommentere i ett leserinnlegg. Vi har gjort et valg på to av lovbruddene. Pålegg 1: Inntak, og pålegg 6: Pedagogisk-psykologisk tjeneste. (PPT) Det er viktig informasjon til familiene våre.

Inntak til videregående skole

Har du lyst til å gå på musikk, dans og drama, eller andre program så skal du få anledning til det selv om du trenger spesialundervisning. Det har ikke vært mulig i Rogaland, elever har blitt rutet rett inn i tre spesialgrupper: hverdagsliv, arbeidspraksis og utvidet praksis, der hjelpebehov har vært styrende. Et klart og omfattende lovbrudd.

Paragraf 3-1 i opplæringsloven gir alle søkere med rett til videregående opplæring rett til inntak på ett av de tolv utdanningsprogrammene i tilbudsstrukturen i Kunnskapsløftet. Denne retten gjelder også alle søkere med rett til spesialundervisning etter kapittel 5 i opplæringsloven. Søkerne har rett til inntak

til ett av tre alternative utdanningsprogram som de har søkt på. ”

Fylkeskommunen sitt samfunnsoppdrag med å kvalifisere ungdom til arbeidslivet gjennom formell kompetanse, må gjelde alle elever. Slik er det ikke i dag.

Det er alvorlig når det blir konkludert i tilsynet om tilstanden i PPT-kontoret.

”Etter Fylkesmannens vurdering har ikke PPT i fylkeskommunen kapasitet og kompetanse til å kunne utføre et forsvarlig sakkyndighetsarbeid for elevene i tilsynet. Det er Fylkesmannens syn at lederens forvaltningsmessige roller innebærer at kravet om PPTs faglige uavhengighet ikke ivaretas.”

Lovbrudd i form av at PPT har feil forståelse av sin egen rolle, ikke har den rette lovforståelsen, ikke opptrer uavhengig, får jo følgeskader i alle elevsaker der en trenger en sakkyndig vurdering. Et omfattende lovbrudd.

Det er ikke mulig for utenforstående å se spor av en omorganiseringsprosess. Det er ingenting til politisk behandling, Fylkesmannen har ikke fått forespørsel om å undervise i riktig lovforståelse. Statped

Vest er ikke blitt forespurt om å bidra med ressurser til PPT-tjenesten. Vi finner ikke informasjon. Alle vet at omorganisering tar tid. Våre elever har ikke tid til å vente.

Som en foreldreorganisasjon så kan vi ikke rolig sitte å se på at våre ungdommer ikke får valg slik som andre ungdommer. Vi kan ikke være tause når fylkeskommunen bagatelliserer et tilsyn med 7 lovbrudd, og en utdanningsdirektør som uttaler seg i media at tilbudet til elevene er bra nok og ikke brudd på loven. Vi blir veldig urolige når vi ikke finner informasjon om de endringene som må skje.

Hva med alle foresatte og ungdommer som nå skal gjøre valg for neste år på videregående skole? Hvilken informasjon er tilgjengelig?

Mange spørsmål trenger svar, mange svar må komme fra ledelsen i Fylkeskommunen, svarene må komme ut i offentligheten.

Men det vi først og fremst trenger svar på er om fylkespolitikerne tar styringen og blir tydelige? Politikerne har ikke startet enda, blir 2015 starten på ny retning?

Med relativt **FÅ ORD!**

Redigert og tilrettelagt av Rolf Østbo

DET STIG AV HAV

Norge hever seg fremdeles etter istiden. Høyden endrer seg med opptil 5 millimeter i året. Endringene varierer i ulike deler av landet. Vestlandet og Nord-Norge synker, mens indre Østlandet og Midt-Norge blir høyere. Høydeforskjeller er ikke blitt korrigert de siste 60 årene.

VEGETARIANER FOR EN DAG

En studie utført av The Human Research Council, basert på 11 000 informanter, avslører at 84 prosent av dem som forsøker å legge om til et kjøttfritt kosthold gir opp. De fleste innen ett år.

WANNABEE

Ifølge et nettbasert eksperiment er den mest fengende hitsingelen gjennom tidene gjennombruddslåten til Spice Girls, Wannabee.

BBC skriver at deltakerne i det interaktive nettbasertespeillet spillet Hooked on Music ble satt til å gjenkjenne tilfeldige låter så fort som mulig.

Wannabee ble gjenkjent etter 2, 29 sekunder! Nummer to ble Lou Begas Mambo No. 5, (2, 48 sekunder).

Tredjeplassen gikk til bandet Survivor og Eye of the Tiger (2, 62 sekunder).

FOR SIKKERHETS SKYLD

Verdens mest brukte passord er fortsatt 123456, men brukes bare i 0,6 prosent av verdens passord, melder sikkerhetsekspert Mark Burnett. I 2011 utgjorde 123456 eller password 8,5 prosent av alle passord i verden.

Burnett anbefaler alle å bruke en passordtjeneste som lagrer alle passordene dine, for eksempel LastPass. Det er uansett ikke mulig å skape sterke, unike passord for hver konto du har, mener sikkerhetseksperten!

MER ENN FØR

Skattestatistikk fra Statistisk Sentralbyrå viser at det norske folk betalte 2, 6 milliarder kroner mer i skatt i januar i år enn året før. Alt ser ut til å lykkes for den blåblå regjeringen!

JA TIL AKTIV DØDS- HJELP

Canadas høyesterett har opphevet et forbud mot legeassistert dødshjelp. Dermed slutter landet seg til en håndfull vestlige land som allerede har tillatt denne formen for dødshjelp.

Ifølge domstolen vil praksisen være tillatt for voksne pasienter som er i stand til å gi sitt samtykke, og som har store og utålelige smerter som følge av en alvorlig og uhelbredelig sykdom.

BARE GLADNYHETER

Den russiske nyhetssiden City Reporter forsøkte seg med et interessant eksperiment nylig. En hel dag publiserte de kun gladnyheter. Resultatet var at nettrafikken deres sank med to tredjedeler! Kanskje det viser at det er kriser, katastrofer, kriminalitet og ulykker folk vil ha?

RÅKJØRING

Engelskmannen Walter Arnold fikk historiens første fartsbot 28. januar 1896. Hastigheten han holdt var svimlende 13 km i timen! Høyeste lovlige fart i Storbritannia på dette tidspunktet var 3,2 km, og Arnold måtte betale 1 shilling pluss omkostninger.

NYTT UTVALG

Regjeringen har opprettet et strategikutvalg for idretten i Norge. Utvalget skal ledes av den tidligere fotballspilleren Jan Åge Fjørtoft, og han får med seg flere med bred idrettserfaring.

Utvalget skal blant annet se på løsninger for funksjonshemmede og andre som tradisjonelt deltar lite i idretten. I tillegg skal utvalget sette videreutvikling av en etisk og faglig basert toppidrett!

SLAVEHANDEL FORBUDT

Da The Slave Trade Act ble vedtatt i 1807, ble slavehandel forbudt i det britiske imperiet! Dermed ble det blant annet forbudt å føre slaver fra Afrika, via Liverpool, over Atlanterhavet til USA. Loven satte imidlertid ikke en stopper for å holde slaver, noe som ikke ble forbudt før 26 år senere, da The Slavery Abolition Act ble vedtatt.

HANSEN KAY TRYKKERI AS

HÅ KOMMUNE

Pb. 24, 4368 Varhaug

Telefon 51 79 30 00

Støtter NHF

TOTAL

Seland **Optikk**
interlens
SANDNES • KLEPP • SOLA

Tlf. 51 69 58 90

Solakrossvegen 26, 4050 Sola

dialogue.no
- godt liv

**God oppvekst med friheten og støtten
til å ha et aktivt og selvstendig liv**

- Assistert Arbeidsledelse AAL
- Veiledning og godt samarbeid
- Assistentopplæring
- Smidighet ved overgang til voksen
- Stor læringsportal på Intranett

Tlf. 51 65 60 00

www.dialogue.no

ROGALAND /

Vi gir mennesker
muligheter.

www.nav.no

Det Norske Veritas AS

4007 Stavanger

Tlf: 51 50 60 00

www.dnv.com

ORTOPEDITEKNIKK AS

Vi produserer og tilpasser alt av

ORTOPEDISKE HJELPEMIDLER

i samarbeid med sykehus og helseinstitusjoner i Rogaland.

Stavanger tlf. 51 88 56 60

Sandnes tlf. 51 66 44 83

e-post: stavanger@ortopediteknikk.no

Stavanger: Breidablikkvn. 3 B, Sandnes: Asheimvn. 2,
4017 Stavanger 4318 Sandnes

WINGS FOR LIFE WORLD RUN 2015

Blir du innhentet av mållinjen?

Søndag 3. mai arrangeres Wings for Life World Run igjen i Stavanger. Det globale veldedighetsløpet går av stabelen i 33 land på 35 forskjellige steder steder, i fem kontinenter- med start på samme tid! Målet er å samle inn penger til organisasjonen Wings for Life, som arbeider med å finne en kur for å helbrede ryggmargsskader.

TEKST: **ROLF ØSTBØ/ WINGS FOR LIFE**
FOTO: **MATS GRIMSÆTH**

Inkluderer alle

Løpet inkluderer alle, fra joggere til eliteutøvere på alle nivåer. Det som imidlertid er spesielt ved arrangementet, er at løpet ikke har en fastlagt distanse, og deltakerne kan selv velge hvor langt de vil løpe!

Men det er et forbehold; mållinjen kommer bakfra i form av en bil som starter 30 minutter etter at startskuddet er avfyrt, og for hver time som går vil denne mållinje bilen (Catcher Car) gradvis øke hastigheten!

Godt humør til tross for at løpet er over for disse deltakerne.

Wings for Life er en organisasjon hvis formål er å oppdage en kur for ryggmargsskader, og som finansierer forskning knyttet til dette. Inntektene fra arrangementet Wings for Life World Run går uavkortet til organisasjonen Wings for Life. Deltakeravgiften går til forskningsprosjekter med det formål å kurere ryggmargsskade, og alle administrative kostnader med løpet og arrangementet forøvrig blir dekket av leskedrikkigiganten Red Bull.

På taket av Catcher Car er det installert teknologisk utstyr som aktiveres når den innhenter deltakere, og som loggfører avstanden de har tilbakelagt i det de blir passert, og da er det ingen bønn. Fra det øyeblikket en deltaker blir innhentet av Catcher Car, er en ute av løpet!

Vinnerne

Vinnerne av løpet er den siste mannen og kvinnen som blir innhentet av mållinje bilen. Det blir også kåret to nasjonale vinnere- disse konkurrerer ikke bare nasjonalt, men også mot dem som løper samtidig andre steder i verden.

I fjor var norske Elise Selvikvåg Molvik den globale vinneren i dameklassen!

Nytt av året

Nytt av året er at rullestolbrukere og løpende stiller sammen på startstreken! Kjente idrettsutøvere gjør også ære på arrangementet, både ved å konkurrere og

Fjorårets startfelt i Stavanger.

å arbeide som ambassadører for løpet. Dette årets norske ambassadører er freestyleutøverne Karina Hollekim og Tiril Sjøstad Christiansen, kjelkehockeyspiller Thomas Jacobsen, langrennsløperen Heidi Weng, roerne Kjetil Borch og Nils Jakob Hoff, og alpinistene Henrik Kristoffersen og Aksel Lund Svindal!

Aksel Lund Svindal (t. h.) stiller også i år!

Hvor i all verden?

Sørvesten stiller seg bak dette arrangementet, og håper det kan vekke engasjement over hele verden også dette året. I Japan, Sør-Afrika, Sør-Amerika, USA og Canada, Oseania, India, Europa, Skandinavia, i Stavanger og alle de andre stedene løpet blir arrangert søndag 3. mai!

RAMSHOLMEN SJØ- OG HELSESPORTSENTER

I flere år har vi i NHF Os hatt gleden av å benytte oss av Ramsholmen sjø- og helsesportsenter på vår årlige sommertur. Dette er en tur medlemmene setter stor pris på, og oppmøtet er godt enten det er solskinn eller regnvær. På Ramsholmen har vi kost oss med grilling og sosialt samvær over en bålkaffetår. Denne turen har blitt et av årets høydepunkt.

Ramsholmen har brygger for lett atkomst og fiske, turveier for rullestolbrukere, overbygget grillplass, sjøhus med toalett og kjøkken, fiskeutstyr og garderobeanlegg. Dette er et sted med fantastiske muligheter. En naturperle av de sjeldne, virkelig verd et besøk!

Første byggetrinn for Ramsholmen sjø- og helsesportsenter i regi av Os Rotary klubb stod ferdig i 2005. Bakgrunnen for at dette anlegget ble realisert var blant annet et ønske fra en lokal foreldreforening for funksjonshemma barn. De hadde et ønske om å gi barna et tilbud om kontakt med sjølivet; med båtturer, fiske og bading.

Medlemmer i NHF Os har blitt brukt som rådgivere i prosessen med tanke på tilpassing for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Spesielt Harald Norheim og Maria Dressel har vært aktive her. Det var mye som skulle planlegges

og prøves, både båt for rullestoler, atkomst og turveier måtte tilpasses. Ramsholmen kan by på både båtliv og naturopplevelser, og gi de besøkende mulighet til rekreasjon som bading, grilling og fiske. Os Rotary klubb disponerer den spesialkonstruerte båten "Unik" for rullestolbrukere, og sørger for god og sikker transport til og fra Ramsholmen. De koordinerer rimelig transport med båten til og fra holmen. Med en spesialtilpasset brygge- og båtkonstruksjon er det mulig å kjøre rullestoler rett om bord på båten. Anlegget er åpent for lag, organisasjoner og familier, men slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne har prioritet. I 2014 overførte Os Rotary klubb anlegget til Bergen og Omland friluftsråd, men det er fortsatt Os Rotary klubb som driver anlegget. Samme året stod også et sjøhus på 2 etasjer ferdig. Sjøhuset har

forsamlingslokale og kjøkken i 2. etasje, og lokalene inklusiv toalett i 1. etasje er tilpasset rullestolbrukere. I 1. etasje jobbes det nå med å lage i stand et depot for kanoer og båter tilpasset mennesker med nedsatt funksjonsevne. Båter og kanoer vil være tilgjengelige for besøkende.

Fra Bergen med bil: Følg E39 mot Halhjem og ut mot fergekaien. Parkering ved kiosken som ligger på høyre side av kaien.

Kontaktpersoner i Os Rotary klubb:

Øystein Moberg

oystein.moberg@bkkfiber.no
56301707, mob. 91127298

Tore Rogne

rogne.tore@gmail.com
56308088, mob. 93205183

Bevegelighet. Komfort. Sikkerhet.

Nesten uansett hvor stor familie du har, er nye Mercedes-Benz Vito en flerbruksbil som gir deg masse plass og komfort på korte og lange turer. I god Mercedes-Benz tradisjon er det lagt stor vekt på sikkerhet og komfort i den rikholdige listen av

standard- og ekstrautstyr. Uansett ønske lager vi bilen akkurat slik du vil ha den, vi kaller det lukseriøs skreddersøm. Sett ditt personlige preg på bilen og nyt kjøreturen i din nye Vito. www.mercedes-benz.no

- Kvalitet og pålitelighet i hver detalj
- Nytt komfortunderstell
- Kjøreglede for hele familien
- Lavere støynivå
- Nye motorer, lavere forbruk
- Mulighet for 4MATIC, 4-hjulstrekk med automatgir
- 5-års garanti

Gj.snitt forbruk Vito Blue Efficiency 113/116 CDI: 0,69 - 0,74 l/mil. CO2 utslipp 182 - 195 g/km. Importør: Bertel O. Steen AS

Mercedes-Benz

Bertel O. Steen

Bertel O. Steen Rogaland AS, Vassbotnen 9, 4069 Stavanger, tlf. 51 70 70 70. www.bosrogaland.no
 Bertel O. Steen Bergen AS, Ekraiveien 27, 5261 Indre Arna, tlf. 55 39 31 00 - www.bergen.bos.no

Terrengrullestolen som gir deg frihet, uavhengighet og umiddebar nærhet med naturen.

Mountain Trike er aktivitetshjelpemiddelet som tar deg fram på ulike underlag i naturen, sommer som vinter. Mountain Trike har et fremdriftssystem med høy utveksling, samt grove MTB dekk for en bedre fremkommelighet.

Innovasjonen må oppleves. Kontakt oss for en demonstrasjon eller utprøving i dag!

Tlf: 66 81 60 70 - Fax: 66 81 60 71 - firmapost@hm-spes.no - www.hm-spes.no

Hjelpemiddelspecialisten as

De som tapte KAMPEN

I Norge er «klasse» blitt et begrep uten innhold. Middelklassen har vokst, og når alle har hytte er overgangene blitt så flytende at man godt kan tjene en million, og likevel ikke regne seg som rik. De som fortsatt snakker om klassesamfunnet er inntørkede ideologer med revolusjonsmelankoli, etterlevninger av partier ingen husker navnet på.

TEKST: CHRISTIAN TORSETH
Samfunnsdebattant, leder i Vefsn SV og ufor

Oppfatningen at klassekampen handlet bare om verdier, og at kampen er over når alle har fått Netflix, er sørgelig feil. Den handlet kanskje enda mer om verdighet, og det er noe man bare kan få i møtet med andre mennesker. Det var derfor arbeidsfolk ikke ville stå med lua i hånda. De ville ha respekt og bekreftelse på at de var like mye verd. De ville ha tillit og medbestemmelse. Store grupper i Norge har fortsatt ingen av delene.

Typisk norsk å være god

Landsmoderen Gro sa en gang at det er typisk norsk å være god. Det kan stå som en passende gravskrift for klassekampen. Hun kunne sagt det var typisk norsk å vise omsorg, eller at det var greit å trenge hjelp, men ekte nordmenn skal ikke trenge hjelp

A photograph showing a person in a wheelchair on a wooden pier. The person's hand is resting on a wooden post. The pier extends into a body of water under a clear sky. The person is wearing a light-colored long-sleeved shirt.

i dag. Ikke statens hjelp, i alle fall. Det er derfor dagens underklasse er blitt usynlig, og det er derfor Arbeiderpartiet har skiftet side og blitt et høyreparti i spørsmålet om fattigdomsbekjempelse. Det er flere ulike grupper i Norges underklasse, men de uføre er blant dem med minst innflytelse, dårligst helse og økonomi, og er de man friest kan mistenkeliggjøre uten grunnlag.

Diskusjon om hvorvidt uføre skal få enda mindre å leve for, eller beholde den ofte svært lave inntekten de har, er ikke bare en diskusjon om levestandard og verdighet for de uføre. Den handler også om at de uføre har glidd så langt ut av syne at man kan si og mene hva man vil om dem, og behandle dem slik at det går ut over helsen og minsker sjansen til å komme ut jobb. Ikke minst handler det om at politikere ignorerer over tre hundre tusen mennesker i den grad at de stemmer sjeldnere enn noen annen gruppe. Regjeringens angrep på barnetillegget, overgangsstonaden, rentefradragene og alderspensjonen til uføre er i så måte detaljer. Det virkelig kritikkverdige er den politiske

retorikken og den manglende evnen til å se og ta ansvar for de menneskelige konsekvensene politikken har. Mer enn det – konsekvensene det vil ha for hele vårt samfunn når det blir akseptabelt å mene at enkelte ikke er en del av det. Det er ikke en overdrivelse å si at klassesamfunnet har sneket seg tilbake, og vi har ikke engang lagt merke til det.

Frihetens tapere

De uføre velger ikke sin status selv. De får den kun etter mange år med undersøkelser og tiltak, og kravene er langt fra trivielle. Friske, arbeidende mennesker har aldri opplevd helsetilstander som kan sammenlignes. Våre beste eksperter prøver alle løsninger, før de motvillig konkluderer med at et menneske ikke har den fysiske eller psykiske friheten til selv å velge å jobbe. Uførhet er altså ufrihet.

Ingen forskning underbyggerer at uføre er friskere enn legene sier, men likevel er det en gjengs oppfatning at dårlig råd kan «stimulere» dem ut i arbeid. Ingen ser ut til å finne det påfallende å sette økonomi over biologi på denne måten. Uføre later heller ikke som. NAV Kontroll tar hvert år mange hundre trygdesvindlere, men langt over nitti prosent går på dagpenger eller arbeidsavklaringspenger. Til tross for at det er flere uføre enn disse to gruppene til sammen, finner man altså nesten ingen som jukser. De mest pessimistiske anslår at det uførejukes for to og en halv milliard. Skatteundragelser beløper seg til sammenligning til minimum 130 milliarder. Bevisene for juks uteblir, og uskyldspresumpsjon er erstattet med spekulasjon. Er det ikke rimelig å kreve at politikken i det minste baseres på et faktagrunnlag som sier klart og tydelig at legene tar feil, disse menneskene kan og bør jobbe?

Det er en stor skam for den uføre å stadig måtte benekte at han er kriminell, enten det blir insinuert av naboer eller politikere. Det er en enda større skam for landet at et slikt klima av mistillit får vedvare. Hvor er politikerne som hever fanen og sier at statens viktigste oppgave er å ta vare på dem som ikke kan ta vare på seg selv?

Uførebløffen

NHO og den utvidede høyresiden snakker gjerne om en eksplosjon i helserelaterte

ytelser. Det er snarere snakk om en implosjon. Helt siden 2001 har antallet på arbeidsavklaring, sykemeldte, og uføre falt, bare i fjor med så mye som 12 000. De uføre er ingen trussel for Norge, trusselen kommer fra Stortinget. Der har de fått for seg at det å komme seg ut i jobb er en ny idé, noe uføre ikke har tenkt på, langt mindre prøvd. Dette stemmer heller ikke: En tredjedel av de uføre jobber, og over femti tusen av disse er 100% uføre. At de jobber likevel er ikke et bevis på at for mange blir erklært uføre, det er et bevis på hvor inderlig disse menneskene ønsker å bidra. Andelen uføre stiger med gradvis nedsatt funksjonsevne, men bare en av tre nordmenn som har sterkt nedsatt funksjonsevne, er uføre. I tillegg er det slik at de som er mest attraktive kommer først i arbeid. De menneskene som blir utsatt for kutt, er dermed de samme menneskene arbeidsgiverne ikke ville ansatt, hvis de kunne jobbe. Andre land, med færre uføre, har også lavere deltakelse på arbeidsmarkedet. Høy yrkesdeltakelse må altså ses i sammenheng med antall uføre. Regjeringens resonnement om at generelle kutt vil være treffsikker arbeidsmotivasjon, er ikke overbevisende nok til å rettferdiggjøre de sosiale problemene kuttene med sikkerhet vil forårsake.

Regjeringens ideologiske plattform fokuserer på såkalt vekstfremmende skatteletter, og hardt fokus på arbeidslinja. Det kan virke hedensk mot vårt godhetsideal å prioritere dem som ikke mangler noe, når andre lever i mørket, syke og ensomme, særlig når ikke engang Finansdepartementet vil kalle disse skattelettene vekstfremmende. Arbeidslinja burde på sin side kanskje omdøpes til Straffeloven for Syke og Fattige. Kombinasjonen kan vise seg å være den politiske versjonen av kreftbehandling med homeopati: Det fungerer ikke, men så lenge det er liv i pasienten kan man insistere på at effekten nok vil komme. Slik blir umiddelbare og negative effekter av kutt relativisert bort med henvisning til en udefinert avkastning en gang i fremtiden. Ironisk nok står det i samarbeidsavtalen mellom Høyre, Frp, Venstre og KrF at de skal «jobbe for å løfte mennesker ut av fattigdom.» Mål og virkemidler henger ikke sammen, noe regjeringen har fått høre gjentatte ganger i høst.

På toppen hevder høyresiden at de har tillit til mennesker. Det gjelder bare til man blir fattig og syk, da viser det seg at tilliten forutsetter at folk er friske og produktive. Høyre og FRP har lenge kjempet mot ensrettingen og likhetsamfunnet, men når det kommer til stykket viser de seg som de aller største tilhengerne av at staten tvinger alle inn i samme form. De tåler ikke den som er annerledes. Vi er alle like friske, og er vi ikke det skal vi straffes til vi blir det.

For det er straff: Gjennomsnittlig uførestønad er 203 000,- før skatt, og økonomisk utrygghet forverrer situasjon for den uføre. Det å leve i fattigdom, uten kontroll over eget liv, bidrar til enda dårligere helse. Ensomhet, depresjon og kronisk stress er vanlige bivirkninger av fattigdom, og bidrar til sterkt forhøyet dødelighet hos uføre, samt økt risiko for infeksjoner, kreft, hjerte- og karsykdommer, for å nevne noe som påfører samfunnet store utgifter. Det tapper også så mye mental energi at man gjør dårligere valg og flere feilvurderinger, noe som reduserer sjansen for å leve et ordnet liv. I tillegg får barn i fattige familier dårligere helse, tar mindre utdanning, og har dårligere utsikter om et liv med normal inntekt. Alt i alt er det ikke utenkelig at økte uføreytelser vil kunne minske samfunnets kostnader på sikt.

En klasse uten innflytelse

Vårt demokrati er bygget på representasjon. Mennesker med ulik bakgrunn skal sørge for at alle blir hørt, men det finnes ingen på Stortinget som selv har vært ufør. Det er et problem, for vi stoler mer på mennesker vi forstår, og vi forstår dem bedre hvis de er lik oss selv. Med nærhet og forståelse kommer respekt og empati. Noen enkle spørsmål

kan demonstrere mangelen på grunnlag for empati og tillit: «Har du selv opplevd å være langvarig fattig, syk og isolert?» «Har du jevnlig kontakt med noen fra denne gruppen?» «Er noen fra denne gruppen involvert i vurderinger som angår dem?» Bytter man ut «syk og fattig» med «rik og mektig», vil rimeligvis flere svare ja. Dette sier selvsagt ikke noe om representantenes moral, men det understreker på hvilken bakgrunn vedtak blir gjort.

De som styrer landet, hva enten de er politikere, næringslivs- eller organisasjonsledere har tre ting til felles: penger, posisjoner, og nettverk. Disse faktorene avgjør innflytelsesevnen, og uføre har ingen av dem. De har ikke råd til flybilletter for å lobbyere, er mindre aktive i organisasjoner enn yrkesaktive, og har ingen mektige venner å ringe for å fremme sin sak. I praksis er de uføre uten stemme i det offentlige ordskiftet, og uten representasjon på Stortinget.

Våre folkevalgte har heller ingen partipolitisk interesse av å forsøke å bedre livene til de uføre. Fagforeningene gir millioner til Arbeiderpartiet, milliardærene støtter Høyre og FRP, men ingen får penger fra de uføre. Dette medvirker til at svært få partier vil ofre politisk kapital på en gruppe som er så mistenkeliggjort at den som forsvarer dem blir oppfattet som naiv, på grensen til samfunnsfiendtlig. Den politiske prisen for å forsvare de svake er alt for høy, siden man i et begrenset budsjett alltid må gjøre det på bekostning av noen som er sterkere.

De stemmeløse

Heller ikke i valg blir uføre hørt. Uføre har generelt lavere utdanning enn befolkningen forøvrig, og har svært mye lavere inntekt enn andre. Statistisk er det

slik at har du lav utdanning eller inntekt, er det mindre sannsynlig at du stemmer ved valg. Resultatet er at bare om lag 50% i disse gruppene stemmer. SSB har ikke gjort undersøkelser på hva tilhørighet i begge grupper medfører. De med inntekt over 500 000,- stemmer på

sin side i nærmere 80% av tilfellene, det samme gjør de med høy utdanning. Enkelte vil svare at hvem som helst kan melde seg inn i et parti og påvirke politikken innenfra. Et slikt svar er den politiske ekvivalenten av vitsen om guttungen som løper lykkelig inn på kjøkkenet til mor og ber om et stykke bursdagskake. «Den står på benken», sier moren. Gutten ser på kaken, og svarer betuttet «Men jeg har jo ingen armer!» Morens lakonisk grusomme svar er det som gjør vitsen morsom: «Ingen armer, ingen kake». De stemmeløse i Norge har ikke de armene man må ha for å nå frem med politiske krav, og har heller ingen grunn til å ha tillit til politikerne.

Tillit

Dette er alvorlig, for i vårt samfunn er tillit sementen som holder Lecablokkene sammen. Når store grupper blir gjort tillitsløse truer det hele vår samfunnsoppbygging. Økonomisk ulikhet gir også lavere vekst og sosial uro, i følge regjeringen. Mange har gjort et poeng av forskningen som viser at små forskjeller henger sammen med en lang rekke gode effekter i et samfunn. Tillit er en av faktorene som samvarierer med små forskjeller, men årsakssammenhengen er ikke klar. Det motsatte kan altså være tilfelle: at tillit er en av de tingene som lar oss opprettholde små forskjeller. Å undergrave tillit er i så fall å berede grunnen for større forskjeller. Hvis tilliten bryter sammen, faller tilhørigheten og skatteviljen hos de rike, og de fattige blir enda fattigere.

Desperasjonen mange uføre har uttrykt i den senere tid henger sammen med alle disse problemene. Mange uføre opplever at manglende erfaringsbakgrunn, spesielt i den politiske eliten, ligger bak den politikken som blir ført. De føler at livet deres er usynlig. Ingen ser desperasjonen når pengene ikke kommer inn, angsten som gjør stua om til det ytre rom, depresjonen som gjør soldager grå. Ingen respekterer de kroniske smertene, eller forsøker å lette skammen ved å føle seg som en taper. Det er dyp håpløshet i å bli sett som verdiløs, derfor føler mange at noe er alvorlig galt når finansministeren kaller massive kutt til de svakeste en sosial politikk. Klassekampen er kanskje over, men det var ikke plass på pallen til alle.

ALLTID PÅ PLASS!

VI UTFØRER ALLE TYPER HEISE- OG TRANSPORTOPPDRAG

nordicCrane
STANGELAND

Telefon 51 44 41 00

Nordic Crane Stangeland AS
Vakttelefon: 907 27 100
Telefaks: 51 44 41 01
stangeland@nordiccrane.com

www.NordicCraneGroup.no

HELSE BERGEN
Haukeland universitetssjukehus
Ortopedisk klinikk

Kysthospitalet i Hagevik
Spesialsykehus i ortopedisk kirurgi

Telefon: 56 56 58 00
Telefaks: 56 56 58 01
Adresse: Hagaviksbakken 25, 5217 Hagavik
Epost: postmottak@helse-bergen.no

www.helse-bergen.no

AssisterMeg
sterk rygg og stort hjerte

AssisterMeg AS gir personer med funksjonshemninger skredder- sydd assistanse uansett bakgrunn, funksjonsnivå, kulturtilhørighet, språk eller religiøs tilknytning.

I samarbeid med brukeren finner vi assistenter med de egenskaper og kvalifikasjoner som skal til for å gjøre hverdagen enklere og hyggeligere.

Med AssisterMeg kan alle ha BPA. I samarbeid med brukeren kan vi påta oss all administrasjon av ordningen, arbeidsgiveransvar, personal og lønnsadministrasjon, vikar ved fravær, turnuslister, opplæring og oppfølging og m.m.

Kontakt:
Knud Holms gt 3, 4005 Stavanger - Tlf. 52 977 570
Strandgaten 6, 5013 Bergen - Tlf. 55 612 002

www.assistermeg.no
post@assistermeg.no
bergen@assistermeg.no

**UNIVERSELL
UTFORMING AV
OFFENTLIGE
BYGG**

«Bygg for alle» er Statsbyggs nettsted med informasjon om universell utforming av over 700 av våre offentlige bygg som høyskoler, museer, trafikkstasjoner med mer. Nettstedet kan hjelpe besøkende å velge bygning, se detaljer om de enkelte lokaler og mulige hindringer på veien til besøksmålet.

Statsbygg ønsker å vise samfunnsansvar ved å gjøre våre bygg brukbare for alle!

Prøv selv på www.byggforalle.no

1 *ein dag møtte han ein magikar.*
Magikaren

2

3

Foto: Trond Isaksen

Bilde 1: Kunstnerisk utsmykning brukt som glasskontrastering, Handelshøyskolen i Bergen. Kunstner: Kurt Johannessen. **Bilde 2 og 3:** Trapp som blir til løfteplattform i Eidsvollbyggingen.

PÅ SYKEHUSET I STEDET FOR KONSERT

Per Åge Øglænd endte opp på sykehuset.

Vi tror det skal så mye til. Vi tenker først at en ulykke skjer hvis noen skal utføre en halsbrykende manøver, som å hoppe i fallskjerm, eller stupe fra toppen av en fjellskrent.

TEKST: ROLF ØSTBØ
FOTO: KRISTIAN JACOBSEN,
Stavanger Aftenblad

Men livet kan ta en brå vending også når en skal i butikken på hjørnet, eller få kulturelt påfyll i Stavanger konserthus.

Per Åge Øglænd skulle altså på konsert med Stavanger Symfoniorkester i byens storstue, Stavanger konserthus. Sammen med to venner var han på vei til det som skulle bli en festaften, men dessverre endte han opp på sykehuset. Helsepersonell informerte ham noen timer senere at han hadde pådratt seg hjernerystelse, brukket nese og 15 sting rundt øyet!

Ved godt mot

Per Åge forteller til Sørvesten at når han nå har fått det hele litt på avstand, er han først og fremst lettet fordi han ikke fikk den tunge rullestolen over seg. Da kunne det gått så mye verre. Nesen har fått seg en skikkelig

trøkk, og noe av brusken rundt neseroten er skadet. Fra legehold har han fått forsikringer om at nesen blir så god som ny, men at han må avvente litt når det gjelder brus og eventuelle ubehageligheter vedrørende det.

Til Stavanger Aftenblad forteller han at da han kom til seg selv etter fallet, ble han først bekymret av at blodpølen som samlet seg rundt hodet hans ble større og større! Etter å ha parkert bilen i konserthusets parkeringsanlegg, kjørte han den elektriske rullestolen sin ut til plassen foran selve konserthuset. Ute var det vintermørkt og dårlig belyst. Like foran ham var det en trapp Per Åge ikke la merke til, og for å bruke Øglænds egne ord: «Jeg gikk skikkelig på trynet!»

Ingen ny problemstilling

På grunn av funksjonshemmingen er han ikke i stand til å ta seg for, og pannebrasken traff betongen med et smell. Vi skal ikke rippe mer opp i selve hendelsesforløpet, men det som er interessant i ettertid,

er at samme trapp har forårsaket to nestenulykker bare de siste månedene! Det vitner om dårlig arbeid fra eieren av bygget, Stavanger kommune, som også har driftsansvaret for det utendørs arealet rundt bygningen!

Park- og veisjef Torgeir E. Sørensen i Stavanger kommune sier til Stavanger Aftenblad at kommunen skal se på forholdene rundt ulykkesstedet så raskt som mulig, og lover at det vil bli tatt grep for å forhindre at noe lignende skjer i framtiden!

Funksjonshemmedes råd har tidligere påpekt at merking av trappetrinn både ved konserthuset og på Tusenårsstedet ved torget bør prioriteres.

Leder i Funksjonshemmedes råd, Anne Marie Auestad sier til Sørvesten at rådet har tatt opp dette med politikere og administrasjon ved flere anledninger. *Siste gangen var når vi behandlet saken om hvilke prioriteringer avdeling Park- og idrett skulle foreta for 2015. Da ba vi om lys og bedre merking i trappene ved torget og ved konserthuset,* sier Auestad.

Sørvesten mener denne hendelsen bør være et tankekors for Stavanger kommune! Må det virkelig skje en alvorlig ulykke før det blir satt i gang sikkerhetstiltak på steder hvor det ferdes mye folk?

EGERSUND

Hovlandsveien 70,
4370 Egersund
E-mail post@bg.no
Tlf. 51 46 10 80

Bertelsen & Garpestad AS

KARMØY

SANDNES

NORSK ETIKETT

BERGEN

Fabrikkgaten 3, 5059 Bergen
tlf. 417 99 417
www.asplanviak.no

Sentralbord: 55 59 85 00
Pb. 161 Minde, 5821 Bergen
www.brann.no
Vi er opptatt av hverandre

SOLA

Sunt, Søtt og Stiligt

STAVANGER

ressursvennlig gjenvinning
- trygge produkter

**T. AASEN
SOLSKJERMING**

Et soleklart valg!
Persienne • lamellgardiner • rullegardiner
liftgardiner • panelgardiner • plisségardiner
Tlf. 51 85 99 00 • www.t-aasen.no

STORD

SKL
Energi til utvikling
Pb. 24, 5401 Stord, Tlf. 53 49 60 00, www.skl.as

SUND

Sund VA
Midtstegen, 5382 Skogsvåg
Tlf. 56 31 92 00
Fax. 56 31 92 01
Vi støtter NHF's arbeid i Hordaland

STAVANGER

Kiropraktisk Klinik AS
4006 Stavanger, Tlf. 51 89 60 55

TIME

Jærtun Lutherske Friskule
4349 Bryne, Tlf. 51 48 47 44

Ølberg Målfrid Advokat
4349 Bryne, Tlf. 51 77 94 00

Sørensen Jens Gerlach AS
4349 Bryne, Tlf. 51 48 28 83

BØMLO

Finnås Kraftlag
5430 Bremnes, Tlf. 53 42 89 00

FJELL

Straume Bensin/Autosenter AS
5353 Straume, Tlf. 56 32 62 80

FUSA

Uniprotect AS
5643 Strandvik, Tlf. 56581649

MELAND

Meland Elektro AS
5918 Frekhaug, Tlf. 56 17 87 00

STORD

Bo Grønt Stord
5412 Stord, Tlf. 53 41 71 91

Apotek 1 Stord 224
Tlf. 53 45 60 30

ULVIK

Ulvik Bensin og Service AS
5730 Ulvik, Tlf. 56 52 63 89

Ny start på utdanningen?

Søknadsfrist
30. mars

- ✓ ELEKTROFAG
- ✓ SERVICE OG SAMFERDSEL
- ✓ IKT-SERVICEFAG

Har du utfordringer som gjør at du trenger ekstra oppfølging for å fullføre skolegangen din?

Da kan Krokeide videregående skole være det rette for deg!

Krokeide videregående skole
En del av LHL

www.krokeide.vgs.no

- * Transport av små og store grupper.
- * Transfer til og fra Flesland.
- * Vi skreddersyr turer etter kundens ønske
- * Vi har busser fra 11 til 50 sitteplasser.

- * Kvalitet!
- * Sikkerhet!
- * Fleksibilitet!

Kontakt oss for en hyggelig prat ☺

Osbuss AS
Tlf: 56 30 99 80
Vakt tlf: 48 10 31 00
Mail: post@osbuss.no
www.osbuss.no

PÅ TUR MED OG UTEN ASSISTANSE

TEKST OG FOTO:

HELLE-VIV MAGNERUD

**Bergen lufthavn, mandag
morgen kl 0730.**

To kvinner stiger ut av hver sin respektive drosje. Begge har høyhælte sko, den ene pent antrukket i mørkeblått skjørt, hvit bluse, blazer og matchende skjert - den andre ikledd tettsittende svart skinnbukse, svart genser, svart skinnjakke, svart skjert og matchende lue som forgjeves prøver å skjule en blå lugg. To kvinner på vei til jobb, to businesskvinner. Den ene heter Anne-Grethe Strøm Erichsen, den andre er meg - Helle-Viv Magnerud. Vi skal samme sted, samme fly - Oslo Lufthavn. Hun velger fast-track, jeg har ikke noe valg og må pent henvende meg til SAS personale da jeg er en såkalt WCHR passasjer. Flyselskapene klassifiserer ikke bare sine gode kunder, men også oss med såkalte spesielle behov.

Følgende opplysninger hentet fra

SAS sine sider:

ASSISTANSE

For å gjøre det mulig for oss å kunne være behjelpelig på best mulig måte, i samsvar med EU regulativ 1107/2006 må du informere oss senest 48 timer før din reise, dersom du har spesielle behov for assistanse.

Har du nedsatt bevegelighet (PRM) kan du ta med rullestol uten ekstra kostnad.

Legg imidlertid merke til at rullestol som er batteridrevet, først må sjekkes at er godkjent for flytransport, og ikke tilhører kategorien «Farlig gods.»

Rullestolbrukere

Vi deler inn i tre kategorier:

WCHR (Ramp)

Man klarer selv å gå opp/ned trapper og inn i flyet. Assistanse er nødvendig til/fra utgangen/gate.

WCHS (Steps)

Man klarer å gå til flysetet selv. Assistanse er nødvendig helt fram til flyet, og man må bæres opp/ned trapper.

WCHC (Cabin)

Man er helt immobil. Assistanse/bæring er nødvendig helt fram til flysetet.

Omsider på vei inn i sikkerhetskontrollen hvor jeg blir loset forbi kø og må igjennom en seanse med stripping, beføling og spørsmål som for eksempel: kan du gå selv gjennom sikkerhetskontrollen? Har lyst å svare at selvsagt kan jeg det. Sitter jo i rullestol fordi jeg er lat.

Helle-Viv Magnerud

Befølingen varierer, kvinner er verst. Foretrekker de unge mennene, de er hyggelige, forsiktede og ikke hver dag man kan skryte av å bli oppvartet av en ung kjekk mann.

Får du samme behandling Anne-Grethe?

På med sko, jakke, skjert og lue.

Jeg er omsider fremme ved gate 29.

Der står Anne-Grethe og småtripper – vil ombord. Vi nikker smilende til hverandre.

Boarding starter og da kjære Anne-Grethe er ikke diamantkortet ditt verdt noe. Jeg får gå ombord før alle andre, men må først insistere på ikke å bli dyttet i ryggen av ev velmenende Avinor-ansatt på vei mot flyet.

Ateist med bønn til høyere makter

Der står cabinpersonalet, hyggelig som alltid. Skal du ha hjelp? Nei takk, svarer jeg høflig og smiler. Tar et godt tak i flyskroget og snubler meg innover og finner setet mitt. Får høre fra det samme cabinpersonalet at jeg er flink. Flink til hva da? Hva er de andre som må bæres - er ikke de like flinke? Har lyst å si dem en lekse, men siden jeg har en dose flyskrekk tenker jeg det er lurt å ha de på mitt lag.

De forsikrer meg om at rullestolen min skal stå klar ved ankomst Oslo Lufthavn.

Til tross for at jeg er ateist, sender likevel jeg en bønn til høyere makter om at de snakker sant og at rullestolen er like hel.

Anne-Grethe på vei ombord - igjen nikker vi til hverandre.

Sover hele veien - lar fly være fly og jobb være jobb. Eneste måte jeg overlever flyturen på. Sitter jeg våken hører jeg lyder, ser ut på vingen og ser om det sitter en liten djevel der eller jeg iriterer meg over Anne-Grethe som breier seg og bretter ut avisen. Søvn løser alle problemer.

Våkner av kapteinens stemme som sier at det er 10 minutter til landing. Tenker at det kunne han ventet med - i hvert fall i 9 minutter til.

Anne-Grethe forlater flyet, jeg må vente til sist - diamantkort eller ikke.

Blir stående utenfor flyet og vente på stolen

min. Har sett den der den balanserer oppå en haug med koffertene og bagger på vei inn i ankomsthallen. De klarer å stoppe den i siste liten og noen tar tak i stolen rett før den deiser i bakken. Jeg puster lettet ut.

Småsnakker med kapteinen mens jeg venter på stolen min. Han lurar på hvorfor jeg bruker rullestol. Jeg svarer som sant er at jeg har CP. Ser skuffelsen i øynene hans. Håpte nok på en dramatisk og tårevåt historie.

Takk for at du flyr SAS er det siste jeg hørte fra ham.

Neste gang skal jeg lyve...

Jeg setter meg i stolen, og må igjen krangle for å slippe å bli dyttet i ryggen. Angrer litt på vei oppover den slakke bakken på vei mot ankomsthallen, men i enden der vet jeg det er en nedoverbakke og da Anne-Grethe, da er det håp om at jeg tar deg igjen.

I ankomsthallen ser jeg en sølvgrå bag på bagasjebåndet på sin 4. runde - alene og forlatt. Jeg griper tak i den, balanserer den på på lårene med håndvesken oppå den igjen. Så vidt jeg selv ser over.

Kjøper billett til flytoget og må krangle meg til å betale en fullpris billett. Jeg som sitter i rullestol skal selvsagt ha honnør billett. Ser på tavlen at det er tre minutter til avgang. Skynder meg på vei ned og bortover for selvsagt er vogn med tilrettelagt ankomst lengst unna. Rekker det med en nødscrik til tross for sur konduktør som manuelt må trekke ut rampen. Så sitter jeg der da, midt mellom en tvillingvogn med to illsinte krapyl og to store koffertene.

I mens sitter Anne-Grethe i stille vognen og forbereder seg til jobb og møter.

Vi er litt like vi to - Anne-Grethe. Vi er begge businesskvinner på reisefot! Det vil si du er på reisefot - jeg er på reisehjul.

God reise og ha en fin dag på jobben Anne-Grethe :)

JORDEN RUNDT PÅ 8 MINUTTER

GAMMELT MONOPOL

I 2016 skal verdens eldste monopol utvikles. Da vil Kinas nasjonale saltindustri få konkurranse. Det statlige saltmonopolet ble innført i 119 f. Kr. av Han-dynastiet. Monopolets røtter går helt tilbake til 700-tallet f. Kr.

ENDELIG POSTNUMRE I IRLAND

Som et unntak blant andre vestlige land, har ikke Irland hatt postnummersystem. På den irske landsbygda har ikke engang alle veier hatt et navn. Men nå blir det endelig orden i sakene. I disse dager innføres nemlig Eircode, der hver bolig- og forretningsadresse i landet får sin unike 7-nummerkode.

Men aldri så godt at det ikke er galt for noe; dette vil gjøre det noe enklere for myndighetene å kreve inn skatter og avgifter.....

VERDENS ELDSTE .COM

Det første .com-domenenavnet på internett ble registrert 15. mars 1985, adressen tilhørte datamaskinprodusenten Symbolics Inc. i Massachusetts. Navnet er fortsatt i bruk, noe som gjør symbolics.com til verdens eldste .com-adresse. Siden 2009 er det XF.com som eier domenenavnet!

NIFSE TRINN

TV-selskapet CNN har kåret Flørlitrappene i Lysefjorden til en av verdens ti mest skremmende trinn; eller som det heter på språket der CNN holder til: «scariest stairs»! Trappene, som er laget i tre, stiger opp fra Lysefjorden til Ternevatnet 740 meter over havet og har 4 444 trinn, ifølge reiselivets markedsføring.

Attraksjonen plasseres i selskap med bratte

og nifse trapper i Kina, Malaysia, Frankrike og andre hjørner av verden.

NEGERFINK

Svenskene dører om negerfink og sigøynerfugl, melder NTB. Nylig abdiserte Pippis pappa fra den belastende stillingen som «negerkonge». Nå bytter broderfolket også navn på fugleartene negerfink og sigøynerfugl.

Mange betegnelser som kanskje var uproblematisk da de ble innført, klinger ikke like godt i moderne språk.

SMÅ MARGINER

Ved hjelp av kryoteknikk, en metode for å lage og opprettholde lave temperaturer, mener et forskerteam fra universitetet i Tokyo at de har laget noe som er enda mer presis enn atomklokker. Den nye klokken vil bare havne et par sekunder feil på 16 milliarder år, ifølge forskerne.

Til sammenligning kan cesiumklokken, en type atomklokke, miste et sekund på 30 millioner år.

Gjennom forbedret presisjon har vi store forhåpninger om å redefinere hva et sekund er, sier forskerteamet i en uttalelse.

PASS PÅ SANDEN!

Siste nytt innen organisert kriminalitet er stjeling av sand. Faktisk er sandtyveri så innbringende at strender over hele verden er i ferd med å forsvinne! Årsaken er først og fremst å finne i den globale byggeboomen. Verdens sandforbruk ligger på 40 milliarder tonn hvert år, tre fjerdedeler av dette brukes i sement. Med den mengden byggemateriale kunne man reist en 27 meter høy og 27 meter tykk mur

rundt Jorden langs ekvator!

FØRSTE FALLSKJERMHOPP

I mars 1912 utførte Albert Berry verdens første fallskjermhopp fra et fly! Berry hoppet fra et Benoistfly som fløy i rundt 460 meters høyde over Jefferson Barracks, Missouri USA og pilten het Tony Jannus. Selve fallskjermen ble oppbevart i en beholder på undersiden av flyet. Fallskjermen ble dratt ut av Berrys vekt, og foldet seg ut etter et fall på omtrent 150 meter. Berry var ikke festet til fallskjermen med en sele, men brukte en trapesstang!

LUCY IN THE SKY WITH DIAMONDS

Det er nå 40 år siden skjelettrestene av Lucy, et mer enn 3 millioner gammelt apemenneske av arten Australopithecus ble funnet! Det var arkeologene Donald Johanson og Tom Gray som sto bak det sensasjonelle funnet i Awash-dalen i Etiopia. Skjelettet besto av 52 fragmenter og var 40 prosent komplett.

Lucy er oppkalt etter Beatles-sangen Lucy in the Sky with Diamonds. I levende live målte hun omtrent 110 cm og veide rundt 30 kilo.

MONEY MONEY MONEY

Historiens verste eksempel på inflasjon (kunstig økning av pengemengden som medfører verdiforringelse), skjedde i Tyskland for omtrent 90 år siden. Det var i november 1923 inflasjonen nådde sitt høydepunkt, da det gikk 4200 000 000 000 (42 billioner) tyske mark på én amerikansk dollar!

KLART DET ER MULIG!

Jeg skulle egentlig bare sjekke om det var mulig, og det som bare skulle være en ferie med barna, med litt «garantert» sol og varme, endte med en lidenskap for livet!

TEKST: TOVE LINNEA BRANDVIK, FOTO: ATLE BRANDVIK

Tove Linnea Brandvik i sitt rette element.

Sharm el Sheikh i Egypt i juli er varmt. Ved bassenget ble det ulidelig varmt. På stranden ble aktiviteten å «løpe» mellom parasollen og vannet for å holde temperaturen nede. Med min temmelig begrensende gangfunksjon ble dette et krevende prosjekt.

Gift med en kar som har en fortid som minedykker, to barn som elsket å svømme, og jeg var klar for alt som bidro til at jeg ikke ble enda mer solbrent.

Like ved stranden lå det et dykkerfirma. Kort versjon; vi tok kontakt med dykkerfirmaet. Spørsmålet var: tror dere dykking vil være mulig, selv om jeg bruker rullestol?

Svaret var over all forventning, ja klart det er mulig. Frem fra bakrommet kom det bilder. Bilder av unge menn som brukte rullestol og som dykket.

Møtet med entusiastiske dykkerinstruktører som lyste opp i blikket når utfordringen kom rullende deres vei, ble starten på en lidenskap for meg.

Mitt første dykk

Mitt første dykk ble en selsom opplevelse. Etter teori og «tørrtrening» var det klart for å entre vannet.

Mitt første dykk skulle være fra en båt ute ved Tiran, en rekke med korallrev som ligger inne i Akababukten. Utstyret ble rigget på, pulsen og adrenalinets steg jevnt med mengden utstyr.

«Aker meg smått nervøst frem til plattformen bak på båten og lar meg falle ned i krystallklart vann. Litt fomling med slanger og munnstykke, så er jeg klar. Luften slippes sakte ut og... jeg synker ned i vannet. Trekker pusten under vann for første gang, alt i hodet skriker høyt, dette er ikke riktig. Hold pusten, nærmest runger i hodet. Så gjør jeg det utenkelige; fyller lungene dypt og en ny verden åpner seg.»

Vel, egentlig ble det ikke fullt så elegant. Jeg trakk pusten, sank sakte ned i vannet og så, uten at jeg hadde den ringeste anelse om hva som skjedde, sto jeg ubønnhørlig på hodet. Ikke noe i nærheten av de

Ubeskrivelig elegant og perfekt tilpasset livet som toppen av næringskjeden i havet. De er raske og sky, dukker opp et lite øyeblikk og forsvinner før du rekker noe annet en å nyte synet. Bildene bærer preg av at dette er øyeblikkets magi. De fleste gangene har vi ikke en gang rukket å få opp kameraet. Så her er den, damen vi endelig fikk tatt et bilde av. Hun fulgte oss ganske lenge, så vi rakk å få sett detaljene og bevegelsene. Adrenalinet pumper i kroppen og du har bare lyst til å brole høyt, jeg så den..... så med litt dårlig fokus, og litt lite lys, her er den, omtrent 2 meter whitetip reef shark... takk for møtet, håper vi ses igjen!

elegante filmene og bildene vi hadde sett av dykkere.

Litt kaving, men med god hjelp fra instruktøren, kom jeg med hodet opp over vannskorpen igjen. Spørsmålet mitt var, hva skjedde? Et beroligende smil fra en svært rolig instruktør. Hos noen funksjonshemmede blir fordelingen av oppdriften i kroppen totalt forandret. For din del har beina for stor oppdrift. Løsningen var temmelig enkel, ankelveker og beina synker pent ned.

Akkurat det var ikke om bord på båten, så min første dag under vann ble tilbrakt fullstendig på hodet. Men lidenskapen var tent, det var vakkert, spennende og utfordrende! Dyktige instruktører som vet hva de gjør og hvordan man kan kompensere for bevegelsehemningen ble nøkkelen.

Siden den dagen har jeg hatt over to hundre dykk. Er sertifisert «Advanced open water diver». De fleste dykkene i Rødehavet, i områdene rundt Sharm el Sheikh, Maldivene, og selvsagt i kalde Norge.

Jeg har tatt noen valg

Jeg dykker der det er varmt i vannet, mye fint å se på og ikke for røffe forhold. Jeg tar forholdsregler, jeg dykker alltid med to partnere. Jeg er ikke sterk nok til å redde en annen dykker med problemer. Det betyr at jeg må ta hensyn og dykke med to erfarne dykkere som kan redusere risikoen hvis noe skulle skje.

Jeg må løftes ut av vannet, derfor bruker

jeg løftesele, for min del og for å skåne dem som skal løfte.

Jeg er ikke sterk nok til å rigge på meg utstyret og løfte tanken selv, så jeg må lære opp andre i hvordan de kan assistere meg.

Jeg kan ikke hoppe ut fra båten, så jeg sitter på plattformen og lener meg fremover inntil jeg ganske enkelt faller ned i vannet. Populært beskrevet som kamikaze-style, eller på godt norsk mageplask.

Jeg bruker ankelveker for å få beina ned og dermed kontroll på kroppen når jeg dykker.

Er det kraftig strøm, blir det vurdert om line mellom meg og en av de andre er nødvendig.

Jeg må lære opp de som skal dykke sammen med meg slik at de vet hvilke begrensinger jeg har. Dette er veldig viktig, en kan ikke håpe på at andre skjønner hva en trenger hjelp til hvis en selv ikke tar ansvar og informerer. Dette handler om andres og din egen sikkerhet.

Jeg dykker med anerkjente dykkerfirma som har kompetanse. Jeg har kontakt med andre dykkere som har en funksjonsnedsettelse og dermed lærer jeg, og jeg lærer bort teknikker for å finne løsninger som fungerer.

Adrenalinrush og meditasjon

Å dykke er kombinasjonen av et adrenalinrush og meditasjon samtidig. Du hører bare din egen pust. Du svever vektløs i vannet. For min del, som har

sterkt begrenset bevegelsesevne, er det en utrolig deilig følelse å kunne bevege seg sammen med andre.

Lydløst; kommunikasjon er via håndsignal, et nytt språk i en ny verden.

Å sveve med strømmen i en verden av farger, fasonger og skapninger man ikke ante eksisterte.

Du kommer tett innpå fisk og andre sjødyr som lar deg komme tett på og observere dem i deres naturlige miljø.

Jeg er heldig nok til å være gift med en mann som også liker å ta bilder, så på den måten kan jeg drømme meg bort mellom dykketurene.

Har dykket siden 2005

Har ca. 230 dykk.

Dykker ned til 30m.

Sertifikater.

Padi's Advanced Open water diver sertifisering.

Undervanns-scooter sertifisering

Har tatt sertifiseringene hos

Antias divers, Sharm el sheikh

Nemo dykkersenter, Bergen

Camel dive club Sharm el

sheikh.

Pro divers Maldivene

Har blant annet dykket

strømddykk, vrakdykk, nattdykk.

Brukerstyrt personlig assistanse

Hvem er vi?

Orange Helse AS leverer i dag BPA-tjenester til flere kommuner i Norge. Vi har medarbeidere med god kjennskap til BPA-ordningen og arbeidsgiverrollen, samt lang erfaring med organisering av individuelle tjenester både i og utenfor hjemmet.

Våre tanker om BPA

For oss er det viktig at du i størst mulig grad kan leve et uavhengig og selvstendig liv. Det innebærer at du som arbeidsleder må ta ansvar for din BPA-ordning. Du vil selvfølgelig ikke stå alene med dette ansvaret, Orange Helse vil være din støttespiller, men det er du som vet hvordan du ønsker å leve livet ditt.

Dette kan du som arbeidsleder forvente av oss

- > Mulighet for bruk av vikarordning ved sykdom hos dine assistenter.
- > Digitale verktøy som timelister og turnusplanlegging.
- > Kurspakke der viktige områder som lovverk, konflikt-håndtering, intervjuutredning m.m. blir gjennomgått.
- > Bankkort til egen driftskonto som kan være med å dekke dine driftsutgifter.
- > Hjelp til rekruttering av assistenter om ønskelig.
- > Tett oppfølging og egen kontaktperson.
- > Faglige og sosiale sammenkomster.

Dette kan assistenter forvente av oss

- > Gode lønnsbetingelser, pensjon og forsikringer.
- > Mulighet for å registrere seg i vikarpool.
- > Faglige og sosiale sammenkomster.
- > Fleksible arbeidstidsordninger.
- > Egen kontaktperson i Orange Helse.

Ta kontakt med oss dersom du har spørsmål, eller om du ønsker at vi skal komme på en uforpliktende samtale.

- ☎ Telefon: : 55 38 50 20
- ✉ Epost: resepsjon@orangehelse.no
- 🌐 Hjemmeside: orangehelse.no
- 📘 Facebook: facebook.com/orangehelse
- 🏠 Adresse: Fabrikkgaten 5, 5059 Bergen

ENDELIG! BPA ER LOVFESTET

Friheten til å bestemme over eget liv og hverdag for alle er endelig en realitet! For funksjonshemmede handler dette om retten til å stå opp når man vil, velge når en vil spise og når en vil gå på kino.

TEKST: ROLF ØSTBØ

Men det handler også om muligheten til å delta i samfunnet, til å ha jobb, og ikke minst; retten til et sosialt liv! Sagt på en annen måte. For funksjonshemmede har dette i realiteten vært en frigjøringskamp, der hovedkravet har vært retten til et fullverdig liv!

Spesielt Høyre

Da BPA (Borgerstyrt Personlig Assistent) ble lovfestet som en del av Sosialtjenesteloven i 2000, ble det ansett som et viktig delmål. Siden dengang har kampen stått om å få BPA lovfestet som en individuell rettighet.

Sørvesten mener at spesielt Høyre har vært en viktig pådriver til at alle funksjonshemmede under 67 år, med stort assistansebehov, endelig kan kreve å få tilrettelagt BPA fra 1. januar 2015! Partiet har i flere år arbeidet for at ordningen skulle bli rettighetsfestet. Blant annet var det Erna Solberg som i sin tid fremmet lovforslaget om å gi rett til personlig assistanse.

Praktisk bistand

Daglig leder i Uloba-Independent Living i Norge, Vibeke Marøy Melstrøm, sier til Stavanger Aftenblad at Borgerstyrt Personlig Assistanse gir funksjonshemmede full kontroll over sin egen hverdag.

I klartekst betyr dette at den som får innvilget BPA i sin kommune, kan selv bestemme hvem som skal assistere, og hva de skal assistere med. I dette inngår også hvor og når assistansen skal gis! Også turglade funksjonshemmede har grunn til å glede seg, fordi kommunene plikter å tildele timer til fritidsaktiviteter når de innvilger BPA-søknader, sier Melstrøm.

Det betyr at den som får innvilget BPA altså kan annonsere etter assistenter som kan gi praktisk bistand til friluftsliv, og for personer som allerede har støttekontakt, kan det være fordelaktig å informere om dette i en eventuell BPA-søknad!

Ikke nok med det; kommunene har fortsatt plikt til å vurdere om BPA passer for eldre funksjonshemmede, samt for mennesker med et moderat assistansebehov, sier Vibeke Marøy Melstrøm avslutningsvis.

Norges Idrettsforbund

Norges Idrettsforbund synes imidlertid det er uheldig at hver enkelt kommune selv kan bestemme om de skal tilby assistanse til fysisk aktivitet. Tore Aasen Øderud, rådgiver i Norges Idrettsforbund, viser til forskning som slår fast at mennesker med nedsatt funksjonsevne er mindre aktive enn befolkningen generelt. Øderud sier til Stavanger Aftenblad at han savner at assistanse til trening og fysisk aktivitet blir satt inn i en større sammenheng, slik at alle kan ha de samme mulighetene til et fysisk aktivt liv.

I Norge er det mulig å få støttekontakt, som er en lovpålagt rettighet. Støttekontakten kan brukes til blant annet kino, kafé eller shopping. Det er personavhengig om støttekontakten har fysiske forutsetninger til å være med å trene. Derfor tilbyr enkelte kommuner såkalte treningskontakter. Der videreutdannes støttekontakter til å ha fysiske aktiviteter, men hver enkelt er altså prissiggt sin egen kommunes prioriteringer.

Utfordringen med BPA er at denne rettigheten ennå ikke treffer helt for alle der det primære er fysisk aktivitet, men ordningen har et stort potensiale som vi håper blir utnyttet bedre etterhvert, sier Øderud. Ta derfor kontakt med din regionale fagansvarlige i Idrettsforbundet, eller et særforbund. Denne kontaktinformasjonen ligger på nettsiden: www.idrett.no/funksjonshemmede, dersom du vil ha mer informasjon!

Innlederne på temakvelden.
Fra venstre: Kari Anette Øverli,
ULOBA, Veronica Monsen, NHFU,
Drude Berentsen, Dialogue og
Inger Vestergård

MAKT OVER EGET LIV!

BPA som frigjøringsverktøy

Vi trenger informasjon for å gjøre riktige valg! Dette var ildsjelen Marit Wiraks appell til de fremmøtte da Handikappede Barns Foreldreutvalg, HBF Rogaland inviterte til temakveld om BPA (Brukerstyrt Personlig Assistanse) i Stavanger. Kveldens tema var «Muligheter med BPA for barn, unge og deres familier.» **Det ligger noen muligheter her, både for barn og unge**, la Mette Aske, leder i HBF Rogaland, til og dermed var møtet satt!

TEKST: ROLF ØSTBØ

Slåss for retten

Innledere var Inger Vestergård, som er forelder, og Veronica Monsen, NHFU, som i fjor høst fullførte sin utdanning som barnevernspedagog. I tillegg til disse var Drude Berentsen fra Dialogue, og Kari Anette Øverli fra ULOBA, for å informere om mulighetene for den enkelte nå som ordningen endelig er rettighetsfestet.

I 25 år har funksjonshemmede slåss for retten til personlig assistanse, mens myndighetene har insistert på utredninger, prøveordninger og mer eller mindre «velmente» utsettelse.

Til slutt var det imidlertid ikke noen som kunne stoppe et endelig vedtak, og en forståelse av at BPA ikke er en «omsorgstjeneste», men et frigjøringsverktøy nådde fram!

Meget positive erfaringer

Første innleder var Inger Vestergård. Hun er forelder til 17 år gamle Bjørg, som har et stort assistansebehov.

Vestergård la ikke skjul på at assistent er Bjørgs beste mulighet til å bli inkludert i

familien, som etterhvert har blitt på 7 familiemedlemmer med barn og bonusbarn, som det ble sagt. Med et vedtak på 305 timer i måneden sier det seg selv at med Bjørgs assistansebehov kunne timetallet med assistenter vært høyere!

Vestergårds erfaringer med BPA så langt er meget positive, selv om familien noen ganger kan synes det er en prøvelse med «fremmede» mennesker så tett på livet.

Hun bruker ord som menneskeverdysyn når hun skal beskrive BPA.

«Å finne riktige assistenter til Bjørg er viktigste prioritet. Derfor kan søknadsutvelgelse ta tid; både ett og to år. Forutsetningen er at assistentene skal ha det kjekt sammen med Bjørg; altså ha det kjekt på jobb!» sa Inger Vestergård avslutningsvis.

Et helt menneske

Veronica Monsen er fra en «HBF Rogaland-familie», og barnevernspedagog.

«Assistenten er på mange måter min høyre hånd, fortalte Monsen et lydhørt publikum. Hun fikk også applaus da hun fortalte at BPA har gjort henne til et «helt menneske!»

«Den største fordelen med denne

ordningen er at jeg kan forholde meg til noen få selvvalgte assistenter, i stedet for hjemmesykepleie der det kommer forskjellige mennesker hver gang», la hun til.

ULOBA og Dialogue

Til slutt var det Kari Anette Øverli fra ULOBA og Drude Berentsen fra Dialogue som fortalte hva deres rolle som tilbydere av BPA-tjenester kan være.

Øverli understreket at vi alle ønsker å gi våre barn det beste, og at ULOBA ble nøkkelen til å gi våre barn et godt og verdig liv!

Selskapet beskrev hun på følgende måte: «ULOBA «lager» BPA etter assistansebehovet, og avsluttet med å si at BPA betyr makt over eget liv; det er det dette dreier seg om!

Drude Berentsen, gründer av Dialogue, framhevet at med BPA er det mye enklere å planlegge for lang tid framover, noe som er en nødvendighet for et godt liv.

Til slutt kom hun med et aldri så lite hjertesukk: «Det vanskeligste med å ha 4 forskjellige assistenter i huset er å få dem til å trives, selv om du helst ikke vil ha dem der.....»

Rampen ned til inngangsparti.

ANNO 1764 SCHÖTSTUENE BRYGGEN

Hver fredag har vi sett deltakerne på NRKTV i en av Schøtstuene. Her har de kommet i sine fineste klær, fått servert den beste mat, lest dikt til hverandre, den gode samtale, og blitt presentert for sin slektshistorie.

TEKST OG FOTO: EGIL HOPE

Det er en av disse stuene vi kjenner igjen fra "Anno", TV-serien på NRK. Året er 1764 og 14 deltakere skal samles i en tidskapsel midt i dagens Bergen. Der skal de leve under samme vilkår som for 250 år siden. Deltakerne skal bo sammen og konkurrere mot hverandre. De skal jobbe seg opp fra fattigdom og slit til rikdom og ære.

På Bryggen

Schøtstuene ligger sentralt på Bryggen ved Mariakirken. Schøtstuene består av fire stuer (forsamlingslokaler) og to ildhus

(kjøkken), og disse hadde en viktig plass i hanseatenes liv på Bryggen. Siden det bare var her man kunne tenne opp ild, ble slike stuer plassert bakerst i en gårdrekke av hensyn til brannfaren. Schøtstuene som museum består av dels originale stuer gjenoppbygget etter bybrannen i 1702 samt rekonstruksjoner av eldre stuer. I 1930-årene fikk disse sin plassering like ved Mariakirken. Hanseatene var tyske kjøpmenn som dominerte handelen med tørrfisk og korn mellom 1350 og 1750 i Bergen, og Hansaforbundet hadde ett av sine fire Kontorer i Bergen. Ved å vise hanseatenes liv og virke på Bryggen er Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene

Inngangen ved Mariakirken.

Heisen opp til 2. etasje.

en svært viktig aktør i formidlingen av kulturminnet i sin helhet.

Varme måltider

Begrepet schøtstue er trolig avledet fra gammelnorsk, skytningsstova – det å skyte sammen til noe, «sammenskuddshus». Hver gård hadde sin egen schøtstue med ildhus som lå bak selve gården. Bygningene lå plassert mot hagene, ved de brannsikre steinkjellerne. Stuen var som regel en tømret, toetasjes bygning med bod i underetasjen. Schøtstuene fungerte som forsamlingsrom for gårdenes beboere og et sted man blant annet kunne

spise varme måltider. Stuen var de eneste rommene man kunne varme opp og de ble derfor også brukt som retts-, møte- og festlokale. Schøtstuene med tilhørende ildhus var basert på et fellessystem som i stor grad forsvant i løpet av 1400- og 1500-tallet. Hanseatene på Bryggen beholdt derimot fellessystemet og stuen var her i bruk helt opp til omkring 1840-årene.

Tilrettelagt festlokale

For de som vil ha en fornemmelse av 1764 er festlokalet i Schøtstuen tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.

Fra gateplan er det anlagt rampe inn på gårdsplassen. Tidsriktig rampe med dekke av store skiferheller, og rekkverk i smijern. Trinnfritt inngangsparti til hallen, og videre til mellomgang hvor heisen tar en opp til festlokalet i andre etasje. Rullestol ingen hindring for å komme til denne stuen. Det hele fint arrangert, uten store inngrep i den verneverdige bygningen. Guiden i Schøtstuen beretter om hvordan livet her var innrettet. Hvem som hadde sine faste sitteplasser, og hvorfor, viktighet av brannvakten, og ellers om de daglige gjøremål. Mer informasjon på nettsiden til Museum Vest: www.museumvest.no

ALF

Arbeidsmiljøskaddes Landsforening

HBF

Handikappedes Barns Foreldreforening

LARS

Landsforeningen for Ryggmargskadde

LFN

Landsforeningen for Nakkeskadde

LFPS

Landsforeningen for Polioskadde

LFS

Landsforeningen for Slagrammede

LKB

Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløningsplager

AMC

Landsforeningen for Arthrogryposis Multiplex Congenita

NASPA

Norsk forening for Arvelig- Spastisk Paraparese/- Ataksi

Fotfeilforeningen

VI MINNER OM:

NHF region Sørvest minner om årsmøte på Stord Hotell 25.- 26. april!

TEKST OG FOTO: EGIL HOPE

Vizum er en ny parkeringstjeneste som gjør det enklere og ofte billigere for deg å parkere. Med Vizum-brikken i frontruten går parkeringsbommen automatisk opp når du kjører inn og ut av parkeringshuset. Du slipper dermed å trekke billett eller bruke kort og betale hver gang du kjører inn og ut. Vizum er en parkeringsløsning som gjør parkeringen enklere, med passering av bommen raskt og effektivt. En slipper åpne vindu, strekke seg etter billett, ikke betjene automat når en forlater parkering, bare kjøre rolig mot

bommen og den går opp. En brikke med en innebygget datachip festes i frontruten, og den får bommen til å åpne seg automatisk på vei inn og ut. Vizum-brikken registrerer hvor lenge du oppholder deg i parkeringshuset, og beløpet blir trukket automatisk fra ditt bank- eller kredittkort. Når du får brikken, dra den av plasten i brosjyren, og fest den på høykant nærmest mulig midten av frontruten. Har du Autopass-brikke skal den stå til venstre for den. OBS! Har du en sotet stripe øverst i frontruten, bør Vizum-brikken stå under den. Så for alle sjåførere med dårlig rekkevidde, og gripeevne til å betjene

parkeringsautomatene er dette en utmerket løsning. Her på Vestlandet er pr. i dag (februar 2015) Vizum installert på Lagunen Storsenter, Rådal og Kystbygarasjen Sartor Storsenter, Sotra. I løpet av noen måneder kan brikken også brukes på AMFI Stord, AMFI Madla (Stavanger), Vestkanten Storsenter, (Loddefjord) og AMFI Voss. Alle er kjøpesenter i Olav Thon Gruppen. Får tro andre som driver parkeringshus, og anlegg for parkering etter hvert ser fordelen med Vizum-brikken, hvor enkelt og effektivt systemet er for brukere. Følge med på mer info: www.vizum.no

Norges Handikapforbund Sørvest - alfabetisk lokallagsliste

ALF HORDALAND

v/Fred Gunnar Eide
99 35 88 86
fgu-eid@online.no

HBF HORDALAND

v/Jørgen Titlestad
41 56 49 16
hordaland@hbf.no

HBF ROGALAND

v/Mette Aske
954 92 002
mette.aske@lyse.net

HORDALAND POLIOLAG

v/Liv Grethe Markussen
481 26 667
livgmar@online.no

ROGALAND POLIOLAG

v/Kjell Inge Bringedal
90 91 75 22
kbrin@haugnett.no

LARS HORDALAND

v/Marius Loftheim
55 31 22 64
loftheim@gmail.com

LARS ROGALAND

v/Geir Inge Sivertsen
917 77 639
ginsive@online.no

LFA HORDALAND

v/Gisle Hagenes
90 66 56 42
gihage@online.no

LFN HORDALAND

v/Jon Birger Eldevik
977 29 502
lfjonbirger@gmail.com

LFN ROGALAND

v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soerwest@nhf.no

LFS HORDALAND

v/Hans Henrik Tøsdal
91 86 60 74
hans@avantic.no

LFS ROGALAND

v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soerwest@nhf.no

LKB HORDALAND

v/Regionkontoret

95 02 65 26

nhf.soerwest@nhf.no

NHF BERGEN

www.nhfbergen.no
v/Astrid Veland
958 33 412
astridveland@hotmail.com

LKB ROGALAND

v/Inger Marie O Tjøstheim
91 77 10 29
ingermot@lyse.net

NHF BERGEN

v/Astrid Tangerås
93 40 74 20
astrid.tangeras@hotmail.com

NHF BØMLO

v/Elsa Ingunn Kvarven
412 59 806
asbjorg.husevik@bomlo.kommune.no

NHF HÅ

v/Kristian Bore
416 28 116
kristian.bore@lyse.net

NHF KARMØY

www.nhfkarmoy.no
v/Kjell Inge Bringedal
90 91 75 22
kbrin@haugnett.no

NHF KLEPP OG TIME

v/Sissle Løchen
919 19 771
nhf.klti@lyse.net

NHF MELAND

v/Anne-Berit Kolås
56 17 08 06
kokolaas@online.no

NHF NORD-ROGALAND

v/Åse Kallevik
918 11 714
aas-kall@online.no

NHF OS

v/Rita Samdal
959 46 647
r.samdal@live.no

NHF SANDNES

v/Per Langeland
482 430 46
plangel2@online.no

NHF STAVANGER

v/Anne Marie Auestad
90 60 07 39
am.auestad@gmail.no

NHF STORD

v/Regionkontoret
95 02 65 26
nhf.soerwest@nhf.no

NHF ULVIK

v/Björg Midtbø
56 52 63 42

NHF VOSS

v/Torstein Sausjord
957 92 195
bjoergho@online.no

NHF ØYGARDEN

v/Magne Rossnes
951 12 634
magross@online.no

NHFU SØRVEST

v/Aleksander Petersen
41 10 69 70
alep@online.no

KONTAKTPERSONORDNING

LFA ROGALAND

v/Jorunn Svanevik
95 11 51 92
josvane@haugnett.no

KVINNHERAD KOMMUNE

v/Nils Magne Kloster
906 72 839
nilsmagne.kloster@knett.no

OSTERØY KOMMUNE

v/Aksel Låstad
901 89 528
aksla119@online.no

RANDABERG KOMMUNE

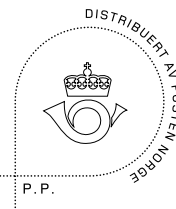
v/Tone Edvardsen
911 13 403
tone.edvardsen@broadpark.no

SOLA KOMMUNE

v/Per Åge Øglænd
975 29 601
ogland@netcom.no

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE

Returadresse:
Norges Handikapforbund Sørvest
Postboks 93 Nesttun, 5852 Nesttun

Et hav av plass. Helt sikkert.

Volkswagen Caravelle har et hav av plass for hele familien og er blant de mest komfortable og sikre bilene på markedet. I Caravelle blir lange reiser med familien en drøm.

Volkswagen Caravelle leveres som personbil fra 5 til 9 seter og er godt egnet for tilpassing til individuelle behov. Naturligvis kan Caravelle leveres med innovative løsninger som 4MOTION firehjulsdrift eller med DSG-automatgir. På toppmotoren 2,0 TDI 180 hk kan du også få kombinasjonen DSG og 4MOTION! Stikk innom din Volkswagenforhandler, så forteller vi deg mer!

Drivstofforbruk blandet kjøring: 0,69 – 0,88 l/mil. CO₂-utslipp 179 – 232 g/km. Pris fra 578.700,- veil. levert Oslo inkl. lev.omk. Frakt utenfor Oslo og årsavgift kommer i tillegg. Avbildet modell kan ha utstyr utover standard.